

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Zprávy z výboru Jednoty českých matematiků a fysiků

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 42 (1913), No. 5, 576--580

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122681>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1913

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

An Introduction to Mathematical Physics by *R. A. Houstoun*, London, Longmanns-Green, 1912 (str. 199, cena 7·20 M).

Upozorňuji naše studenty k státním zkouškám se připravující na krátký úvod k theoretické fysice, obsahující na nemnoha stránkách veliké množství látky, jež je základem pro zpracování speciálnějších partií této vědy. Dá se srovnati s německou knihou *Christiansen-Müllero* (*Elemente der theor. Physik*), obdobný cíl sledující. Obsahuje nauku o atrakci (potenciálu str. 1—28), hydrodynamiku (str. 29—68), Fourierovy řady a vedení tepla (str. 69—108), pohyb vlnivý (str. 109—135), elektromagnetickou theorii (str. 136—167) a thermodynamiku (str. 168—197). Pro toho, kdo ovládá elementy vyšší analýse, je učebnicí velmi pěknou, mnohými příklady k cvičení opatřenou.

Kč.

Zprávy z výboru Jednoty českých matematiků a fysiků.

Od poslední valné schůze Jednoty, konané dne 15. prosince 1912, měl výbor až dosud pět schůzí, a to dne 15. prosince po valné hromadě, v kteréžto schůzi se výbor ustavil, jak bylo v tomto ročníku „Časopisu“ na str. 206. oznámeno, pak dne 22. ledna, 5. února, 16. dubna a 25. června 1913. Kromě toho konány byly četné schůze komisí výborem zvolených k projednání některých otázek.

Za *zakládající* členy s příspěvkem 100 K jednou pro vždy se přihlásili a byli přijati pp.: Dr. *Gustav Gruss*, professor c. k. české university v Praze, *Antonín Jeřábek*, c. k. školní rada v Král. Vinohradech, *Václav Jeřábek*, c. k. vládní rada v Telči, *Jan Kapras*, c. k. gymnas. professor v. v. v Novém Bydžově, dr. *Václav Posejpal*, docent c. k. české university a profesor c. k. I. vyš. reálky v Král. Vinohradech, a *Přírodovědecký klub* v Praze (výměnou).

Vydávání *učebnic* podle nových osnov bylo v tomto roce dokončeno. Seznam všech dosud vydaných učebnic i knih pomocných byl začátkem června rozeslán na všechny ústavy (sl. ředitelstvím a pp. jednatelům) a byl též uveřejněn ve 4. čísle

„Časopisu“. Zde buďtež uvedeny ještě ony učebnice, jež byly od poslední valné schůze (viz výroční zpráva za rok 1911—12 na straně 4. a 5.) schváleny nebo nově vydány. Jsou to:

1. *Bydžovský, Arithmetika pro IV. a V. třídu gymnasií a reálných gymnasií*, 2. *nezměněné* vydání (schvál. 2. ledna 1913, čís. 56.431 ex 1912; minist. věstník 1913, str. 35).

2. *Jeništa-Mašek, Fysika pro vyšší reálná gymnasia. Díl II. pro VIII. třídu* (schvál. 27. března 1913, čís. 12.123; minist. věstník 1913, str. 163.).

Do začátku příštího školního roku vyjde v 2. vydání pomocná kniha:

Mil. Valouch, Tabulky logaritmické, čtenými tabulkami mathematickými a fysikálními doplněné.

Dovolujeme si na tomto místě ještě připojití prosbu, aby nám pp. jednatele, po př. slav. ředitelství zaslali (pokud se tak již nestalo) *před prázdninami* seznam učebnic Jednotou vydaných, které na ústavě jejich jsou zavedeny, abychom expedici výtisků pro bibliotheky pauperum, jež vyžaduje značných příprav a velké práce, mohli včas připravit a hned na začátku příštího školního roku výtisky rozeslati, aby žáci nemusili na učebnice čekat a aby pp. správcev bibliothek pauperum věděli záhy, kolik výtisků které učebnice bude možno žákům zapůjčiti.

Jak značný počet volných výtisků učebnic jednak pp. odborníkům, jednak knihovnám chudých žáků Jednota poskytuje, vysvítá z těchto čísel.

Za první tři roky od zavedení nových osnov na všech typech středních škol (t. j. od začátku školního roku 1910—11 do konce října 1912) bylo darováno učebnic vydaných podle nových osnov celkem **18.804 výtisky**, jichž krámská cena představuje malé jmění **43.374 80 K.** Proto zajisté přizná každý nepředpojatý pozorovatel, že není naprosto správnou výtka tu a tam pronášená, že Jednota neposkytuje dosti liberálně volných výtisků pp. odborníkům nebo že nedává knihovnám pauperum tolik výtisků zdarma jako jiní nakladatelé. — V poslední době na základě usnesení výboru možno poskytovat volné výtisky pouze oněm pp. odborníkům, kteří skutečně té které učebnice *jakožto na ústavě zavedené při svém předmětu potřebují*, nikoliv

ovšem na př. pp. filologům, historikům a pod., ani zase na př. pp. odborníkům na ústavech, kde učebnice Jednoty zavedena není, nýbrž kde se používá učebnic z nákladu jiného. Prosíme tudíž, by to pp. odborníci laskavě vzali na vědomí.

Jako zvláštní kniha vyjde *Vektorová analýze* p. řed. *Ant. Libického*, jež v několika minulých ročnících „Časopisu“ byla po částech uveřejňována, čímž — doufáme — se pp. odborníkům zavděčíme.

Taktéž vydán bude zvláštní otisk zprávy o „půlstoletém jubileu Jednoty českých matematiků a fyziků“, uveřejněné v 3. čísle tohoto ročníku „Časopisu“.

Změna stanov, usnesená na mimořádné valné schůzi dne 9. června 1912, došla v tomto roce svého provedení. Především dlužno uvést, že sekce vědecké rady, mathematická i fyzikální, zahájily v tomto roce svou činnost hojnými přednáškami. Předsedou sekce *mathematické* byl zvolen p. dr. *Václav Láska*, professor c. k. české university v Praze, místopředsedou p. dr. *František Velisek*, professor c. k. čes. vysoké školy technické v Praze; předsedou sekce *fyzikální* je p. *Ludvík Šimek*, professor c. k. české vysoké školy technické v Praze, jednatelem p. dr. *František Závíška*, docent c. k. české university v Praze. — Stanovy brněnského odboru Jednoty českých matematiků a fyziků byly schváleny vynesemím ve sl. c. k. místopředsedství markrabství moravského v Brně ze dne 23. ledna 1913 č. 5619 a odbor se ustavil dne 11. března 1913. — Bližší zprávy o obou těchto bodech uveřejněny budou jinde.

Při oslavě 50letého trvání Jednoty provedeno založení *ju-bilejního fondu Vaňausova* ve smyslu p. zakladatele, jak již uvedeno na str. 274. tohoto ročníku „Časopisu“. Do komise, jíž bylo uloženo sestaviti ve smyslu přípisu p. zakladatelova stanov fondu toho, byli výborem zvoleni pp. *Kučera*, *B. Mašek*, *Nušl* a *Sobotka*. Návrh stanov komisi vypracovaný byl výborem schválen ve schůzi dne 16. dubna 1913 a doslovné znění stanov jest uvedeno níže.

Ještě další jiná neméně důležitá záležitost zaměstnávala výbor Jednoty. Se zřetelem k tomu, že hrob zesn. *Augustina Pánka*, professora c. k. české vysoké školy technické v Praze,

čestného člena Jednoty, postrádá dosud vnějšího označení, usnesl se výbor provést důstojnou úpravu hrobu, jak si toho Pánek pro své vynikající zásluhy o Jednotu plnou měrou zasluhuje. Byl Pánek neobyčejně činným členem Jednoty; zejména dlužno tu vytknouti jeho 21letou činnost jakožto redaktora „Časopisu pro pěstování matematiky a fysiky“, mimo to byl dlouhou dobu místopředsedou a stálým tajemníkem Jednoty. V komisi, zvolené výborem k provedení vytknutého úkolu, zasedají pp. *Kučera, Petíra, Petr a Strouhal*. Ježto z řad četných ctitelů a žáků docházely nabídky, přispěti k důstojné úpravě pomníku Pánkova, uveřejněno bylo jednak v denních listech, jednak na zvláštní příloze k 4. číslu „Časopisu“ provolání, aby příspěvky zasílány byly na adresu Jednoty. A že výzva ta neminula se účinkem, o tom svědčí četně docházející příspěvky bývalých žáků prof. Aug. Pánka, doprovázené často velice srdečnými přípisý; svědčí to zajisté o tom, jaké oblibě, úctě a lásce se prof. Pánek těšil jak u svých přčetných žáků na bývalé střední škole, později c. k. reálce na Malé Straně v Praze, tak i u posluchačů c. k. české vysoké školy technické v Praze; docházejí příspěvky od bývalých žáků jeho, již jsou v nejrůznějších povoláních životních. Po ukončení sbírky budou příspěvky se jmény dárců v „Časopise“ uveřejněny.

Vysoké c. k. ministerstvo kultu a vyučování poskytlo na 42. ročník „Časopisu“ obvyklou subvenci 800 K. *Petíra*.

Stanovy jubilejního fondu Vaňausova.

V první ustavující výborové schůzi po valné hromadě každého třetího roku (rokem 1913 počínaje) budiž ze členů výboru zvolena tříčlenná komise pro podání návrhu na užití nastřádaných úroků z Vaňausova fondu.

Ve smyslu ustanovení zakladatele může býti úroků — zaokrouhlených na celá sta korun dolů, při čemž přebývajících obnos se připojí k základní jistině — užito dvojím způsobem:

1. Jakožto odměny členům Jednoty českých matematiků a fysiků, národnosti české, za důmyslné objevy z fysiky a za

zvláště vynikající práce z matematiky a fyziky kdekoliv a jakýmkoli jazykem tištěné.

Při tom budiž přihlíženo jen k objevům a pracím z posledních pěti let a odměna budiž odevzdána do konce března příštího roku.

2. K udělení ceny z fondu Vaňausova vypsané Jednotou českých matematiků a fysiků na určité thema z matematiky neb fyziky. V tomto případě komise určí thema a vyměří na jeho zpracování přiměřenou — maximálně tříletou — lhůtu. Po uplynutí této lhůty zvolí výbor novou tříčlennou komisi z odborníků, do jichž oboru thema náleží, aby učinili návrh na udělení ceny,

V obou případech rozhoduje o návrzích komise na udělení odměny nebo ceny z fondu Vaňausova výbor prostou většinou hlasů.

Zpráva o výsledku ať kladném nebo záporném budiž pak v nejbližším čísle „Časopisu“ publikována. V druhém případě, když odměna ani cena udělena nebude, rozhodne výbor, má-li se příslušného obnosu užití k novému udělení odměny neb novému vypsání ceny, nebo má-li býti obnos navždy připojen k základnímu jmění.
